

חבל על הזמן
(It's about time)
הרב מואיז נבון

שו"ת דבר אברהם [קובנו רב – 1870-1943] (חלק א סימן לד)

מי שהיה בדרך רחוקה, בין אינם יהודים, והיה מסופק במנין ימי ספירת העומר אם הוא עומד [כדוגמה] בשלשה לספירה או בארבעה – אם יכול לברך ולספור שני מספרים, היינו "היום שלשה ימים, היום אברעה ימים"?

ויקרא פרק כג

... (ט) וַיְדַבֵּר יְקוֹק אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (י) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָכֶם וְקִצְרֹתֶם אֶת קִצְרֵיהָ וְהִבַּאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קִצְרֵיכֶם אֶל הַכֹּהֵן: (יא) וְהִנִּיף אֶת הָעֹמֶר לִפְנֵי יְקוֹק לְרִצְוֹנְכֶם מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת וְנִיפְנוּ הַכֹּהֵן: (יב) וַעֲשִׂיתֶם בַּיּוֹם הַנִּיפְכֶם אֶת הָעֹמֶר כְּבֶשֶׂת תָּמִים בְּן שְׁנָתוֹ לְעֹלֶה לִיקוֹק: (יג) וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרִים סֹלֶת בָּלוּלָה בְשֶׁמֶן אִשָּׁה לִיקוֹק רֵיחַ נִיחַח וְנִסְכָּה יֵין רְבִיעִית הֵהִין: (יד) וְלֶחֶם וְקֹלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הַבֵּיאֲכֶם אֶת קֶרְבֶּן אֱלֹהֵיכֶם חֶקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מִשְׁבְּתֵיכֶם: **ס (טו) וְסִפְרֹתֶם לָכֶם מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת [רש"י]: מִמִּחְרַת יוֹם טוֹב (שֶׁל פֶּסַח)] מִיּוֹם הַבֵּיאֲכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה: (טז) עַד מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לִיקוֹק:**

תלמוד בבלי מסכת מנחות דף סו עמוד א

1. אמר אבוי: מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי.
2. רבנן דבי רב אשי מנו יומי ומנו שבועי.
3. אמרימר מני יומי ולא מני שבועי, אמר: זכר למקדש הוא. [רש"י: אמר האי מניינא דהשתא לאו חובה הוא דהא ליכא עומר אלא זכר למקדש בעלמא הוא הלכך ביומי סגי].

תוספות מסכת מנחות דף סו עמוד א

זכר למקדש הוא - נראה דבספק חשיכה יכול לברך ואין צריך להמתין עד שיהא ודאי לילה כיון שהוא ספיקא דרבנן...

רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ז הלכה כב

מצות עשה לספור שבע שבתות תמימות מיום הבאת העומר שנאמר וספרתם לכם ממחרת השבת שבע שבתות, ומצוה למנות הימים עם השבועות שנאמר תספרו חמשים יום, ומתחילת היום מונין לפיכך מונה בלילה מליל ששה עשר בניסן.

בית יוסף אורח חיים סימן תפט

... ומיהו התוספות כתבו בפרק רבי ישמעאל (סו. ד"ה זכר) דאינו נראה והר"ן (כח. דבור ראשון) כתב רוב המפרשים מסכימים דספירת העומר השתא דליכא הבאה ולא קרבן אינה אלא מדרבנן בעלמא זכר למקדש ולפיכך אמרו בתוספות דכיון דמדרבנן היא טוב לספור ביום ראשון בספק חשכה כדי שיהיו שבע שבתות תמימות לגמרי ואין זה נכון שיכניס עצמו בספק לכתחלה...

המאור הקטן [בעל המאור: זכריה הלוי, ג'רונה, 1186-1130] פסחים כח.

ובספירת העומר יש ששואלין מה טעם אין אנו אומרים בו זמן [ז"א: ברכת שהחיינו] ... וכללו של דבר אין לנו להחמיר בספירת העומר שאינו אלא לזכר בעלמא והכין אסיקנא בדוכתא במנחות דאמימר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש הוא. ואף על פי שאנו מונין ימים ושבועות מנהג הוא בידינו אבל להטעינו זמן אין לנו ועוד שלא מציינו ברכת זמן [ז"א: ברכת שהחיינו] אלא בדבר שיש בו שום הנאה כגון נטילת לולב שהוא בא לשמחה ותקיעת שופר לזכרון בין ישראל לאביהם שבשמים ומקרא מגילה דחס רחמנא עלן ופרקינן ופדיון הבן שמברך אבי הבן שהחיינו לפי שיצא מספק נפל דכל ששהה שלשים יום באדם אינו נפל ולספירת העומר אין בו זכר לשום הנאה אלא לעגמת נפשנו לחרבן בית מאויינו ...

זכר למקדש בחורבנה	זכר למקדש בבניינה
ומשייר מקום אמה על אמה כנגד הפתח בלא סיד	לולב שבעת ימי סוכות
אפר בראש החתן	תקיעת שופר בשבת במקום שיש בית דין
חתן שובר כוס - "אם אשכח"	כריכת הלל בליל הסדר

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ס עמוד ב

כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, שנאמר: +ישעיהו סו+ שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילּוּ בָּהּ כָּל אֲהַבְיָהּ שִׂישׁוּ אֶתְּהָ מְשׁוּשׁ כָּל הַמִּתְאַבְּלִים עָלֶיהָ:

R. Soloveitchik, Sacred and Profane, Shiurei HaRav pp. 15-18 (Shapiro, 147)

The basic criterion which distinguishes a freeman from a slave is the kind of relationship each has with time and its experience. Bondage is identical with passive intuition and reception of an empty, formal time stream.

When the Jews were delivered from the Egyptian oppression ... metamorphosing a tribe of slaves into a "nation of priests", [Moshe] was told by God that the path leading from the holiday of Pesach to Shavuot, from the initial liberation to consummate freedom (Revelation), leads through the medium of time. The commandment of *sefirah* was entrusted the Jew; the wondrous test of counting forty-nine successive days was put to him. These forty-nine days must be whole. If one day is missed, the act of numeration is invalidated.

A slave who is capable of appreciating each day, of grasping its meaning and worth, of weaving every thread of time into a glorious fabric, quantitatively forming the warp and woof of centuries of change, is eligible for Torah. He has achieved freedom.

We may say then that **qualitative**-time consciousness is comprised of two elements: **First**, the appreciation of the enormous implications inherent in the fleeting moments of the present. ...eternity may depend upon the brief moment. **Secondly**, the vicarious experience, while in the present, of the past and future. No distance, however removed, should separate one's time consciousness from the dawn of one's group or from the eschatological destiny and infinite realization of one's cherished ideals.

R. Soloveitchik, (Shapiro, p.151)

... The point in time we call the "present" lies either in the past or in the future ... What is the "past"? It's retrospection, recollection. And what is the "future"? Future is anticipation, expectation. What we call the present is nothing more but the vantage position from which we look either forward or backward ... Judaism requires of the Jew that he experience time in its two dimensions simultaneously... **The Jew not only knows history; he lives history.** History to the Jew is not just knowledge of the past; it is re-experiencing, reliving the events that occurred a long time ago...

On the one hand, Judaism requires us to re-experience the past. On the other hand, Judaism requires us to pre-experience the future, the as yet non-real that will become real at some point in time. **In this pre-existential awareness, the future to the Jew is a reality before it has arrived** ...

כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה

זכר למקדש בחורבנה – זכר למקדש בבנינה

משנה ברורה סימן תפט ס"ק ה

כתבו האחרונים דספירה מותר בכל לשון **ובלבד שיבין** אותו הלשון ואם אינו מבין אפילו סיפר בלשה"ק אינו יוצא דכיון דלא ידע מאי קאמר אין זה ספירה:

שו"ת דבר אברהם [קובנו רב – 1870-1943] (חלק א – סימן לד)

...ומעתה דכשאנו מבין ויודע את מספרו מדעת לא מיקרי מנין וספירה כלל - א"כ בני"ד כמסופק בימי הספירה, בודאי אינו מונה שני ימים מספקא, דהאיך יאמר "היום שלשה ימים, היום ארבעה ימים" - דאיזה מספר הוא? שאם אפשר שהוא שלשה ואפשר שהוא ארבעה א"כ לא הוי מספר כלל, שהרי אינו מכיר ואינו יודע בהחלט את המספר שהוא מונה... וכן אני אומר גם במי שהיה מסופק בימי הספירה, ומנה רק מספר אחד מספק - שמא יתרמי שיכוון למספר האמיתי דאע"ג דאיתרמי שכיוון, מ"מ לא יצא - משום דבשעת ספירתו לא הוה ידע בבירור, ואין זו ספירה...

R. Soloveitchik, (Shapiro, p.151)

When one counts, one ushers in a continuum.